

DIMENSIUNILE INTERNAȚIONALIZĂRII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR CONTABIL

DIMENSIONS OF THE INTERNATIONALIZATION OF ACCOUNTING HIGHER EDUCATION

CZU: 378:657(100)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2025.09>

MIHALCIUC Camelia Cătălina

Universitatea Ștefan cel Mare Suceava, camelia.mihalcuic@usm.ro

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5598-5829>

Abstract. The internationalisation of higher education in the field of accounting is an essential process, due to the links between research, academic knowledge and increasingly close cooperation through dual programmes, found in all three cycles of university studies. The improvement of the quality of educational processes is thus ensured by good practices resulting from international cooperation, demonstrating the ability of universities to adapt quickly to the increasingly acute needs in various fields of knowledge, and through the internationalization strategies developed, graduates will be able to integrate and be competitive in the labor market, both nationally and internationally. This article aims to provide an informal presentation for those interested in the development of the internationalization of higher education in accounting, an important dimension of internationalization, namely that of international cooperation in the form of joint supervision or dual specialization programs, highlighting, by way of suggestion, examples of international best practices and the experience gained by Ștefan cel Mare University in Suceava and prestigious universities in the Republic of Moldova. Thus, in addition to the examples of good practices found at the level of partner higher education institutions, with a predilection for international cooperation within joint programs in the field of accounting, attention was given primarily to the aspects and dimensions associated with the concept of internationalization of education in general.

Keywords: higher education in accounting, universities, internationalization, international cooperation, joint programs.

JEL Classification: I23 Higher Education; Research Institutions

Introducere. Universitățile au o deschidere internațională, în toate activitățile lor, de la management și dezvoltare instituțională, mobilități internaționale, cooperări internaționale prin acordurile încheiate pentru programele de studii universitare integrate, la ciclurile de licență, masterat și doctorat, până la modalitățile de predare și cooperările pe linia de cercetare științifică. În acest sens, pentru adaptarea la schimbările globale, instituțiile de învățământ superior recurg la adoptarea unor strategii relevante, care vor contribui la dezvoltarea internațională a învățământului superior. În ceea ce privește, internaționalizarea învățământului superior din domeniul contabil, la nivel global, acest proces este unul esențial, prin legăturile existente pe linia cercetării științifice, a cunoașterii academice, cât și a cooperărilor internaționale, prin programele de cotutelă. Calitatea proceselor educaționale este asigurată astfel și de bunele practici rezultate din cooperarea internațională, universitățile fiind capabile să se adapteze rapid la nevoile tot mai diversificate ale cunoașterii. În acest context, strategiile de internaționalizare elaborate de instituțiile de învățământ superior vor fi orientate către acele capacități ale absolvenților de a fi competitivi și de a se putea integra pe piața muncii, atât la nivel național, cât și internațional. Pornind de la toate aceste aspecte, obiectivul principal al lucrării are în vedere o prezentare informală pentru cei interesați de dezvoltarea internaționalizării învățământului superior contabil, a unei dimensiuni importante în cadrul internaționalizării și anume cea a cooperării internaționale pe linia programelor în cotutelă sau cu specializare dublă, marcând, cu titlu sugestiv, exemplele de bune practici internaționale și experiența acumulată de Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava și universități de prestigiu din Republica Moldova. Analiza efectuată a relevat exemplele de bune practici regăsite la nivelul instituțiilor de învățământ superior partenere,

pe linia cooperărilor internaționale în cadrul programelor de cotutelă din domeniul Contabilitate, astfel de cooperări reprezentând o dimensiune de o importanță strategică asociată conceptului de internaționalizare.

Conținut. Internaționalizarea educației ca și concept complex este privită ca un mod prin care se dezvoltă calitatea învățământului superior (Petcu et al., 2015), fiind de altfel o problemă importantă pentru universități, devenind un obiectiv strategic la nivel global, regional, național și local (Shin and Harman, 2009). Internaționalizarea procesului educațional aferent învățământului superior reprezintă un important instrument în dezvoltarea academică (Pisaniuc, 2016), fiind una dintre modalitățile prin care o țară răspunde la impactul globalizării dar care respectă, în același timp, individualitatea națiunii (Knight & De Wit, 1997). Complexitatea acestui concept rezidă și din definirea acestuia și anume: un proces de integrare a unei dimensiuni internaționale, interculturale sau globale în scopul, funcțiile și livrarea educației postsecundare, având două componente principale, „*internaționalizarea acasă*” și „*internaționalizarea în străinătate*” (Knight, 2004; Knight, 2006); procesul intenționat de integrare a unei dimensiuni internaționale, interculturale sau globale în misiunea, funcțiile și modul de furnizare a serviciilor educaționale de nivel secundar sau superior (De Wit, 1993), cu obiectivul de a spori calitatea educației și cercetării pentru toți studenții și personalul, precum și pentru a face o contribuție semnificativă la societate (De Wit, 2015); un instrument important în dezvoltarea academică, răspunzând cerințelor mediului și permițând ameliorarea și alinierea standardelor de calitate existente la nivel instituțional și național (Qiang, 2003); totalitatea proceselor al căror efect combinat, planificat sau nu, este de a asigura dimensiunea internațională a experienței învățământului superior în universități și instituții similare de educație (European Commission, 2013). Internaționalizarea educației are o serie de componente, însă pentru articolul de față consider important să aduc în discuție o dimensiune importantă a internaționalizării educației și anume cooperările internaționale, prin programele în cotutelă din domeniul Contabilitate, existente în cadrul acordurilor bilaterale între universitatea Ștefan cel Mare Suceava și ASEM, respectiv USM. Programele în cotutelă și cu dublă certificare sunt bazate pe acorduri instituționale ale partenerilor implicați, localizați în două sau mai multe țări diferite, oferind cunoștințe și abilități transferabile, aplicabile în cel puțin două contexte sociale și economice diferite (Cotelnic, 2017). În continuare voi prezenta centralizat numărul studenților participanți în cadrul acordurilor instituționale, pentru programele comune de studii integrate din domeniul Contabilitate, dintre USV și ASEM, la ciclul de licență (tabelul 1), respectiv USV și USM, la ciclul de master (tabelul 2). Pentru ciclul de doctorat, lista numărului de doctoranzi cu teze în cotutelă poate fi vizualizată în tabelul 3.

Tabel 1. Situația studenților de la ciclul de licență CIG/USV-Contabilitate/ASEM

Contabilitate și Informatică de gestiune/Contabilitate	Număr studenți USV admiși în anul I	Număr studenți USV absolvenți	Număr studenți ASEM admiși în anul I	Număr studenți ASEM absolvenți
Promoția 2018-2021	32	13	20	15
Promoția 2019-2022	30	16	19	11
Promoția 2020-2023	15	8	27	21
Promoția 2021-2024	17	16	19	16
Promoția 2022-2025	30	24	31	26

Tabel 2. Situația studenților de la ciclul de master AGC/USV-AEF/USM

Audit și Guvernanță corporativă/Audit și Expertiză Financiară	Număr studenți USV admiși în anul I	Număr studenți USV absolvenți	Număr studenți USM admiși în anul I	Număr studenți USM absolvenți
Promoția 2020-2021	-	-	11	10
Promoția 2021-2022	8	7	17	16
Promoția 2022-2023	12	12	17	14
Promoția 2023-2024	9	7	12	11
Promoția 2024-2025	3	3	18	16

Sursa: Situație elaborată de Secretariat FEAA/USV

Tabel 3. Situația studenților doctoranzi în cotelă pe baza acordurilor între USV și ASEM

Domeniul Contabilitate	Doctoranzi înmatriculați din USV	Teze susținute	Doctoranzi înmatriculați din ASEM	Teze susținute
An academic 2018-2019	2	-	1	-
An academic 2019-2020	1	-	1	-
An academic 2020-2021	1	-	3	-
An academic 2021-2022	1	1	-	-
An academic 2022-2023	1	2	1	2
An academic 2023-2024	3	-	1	-

Sursa: Situație elaborată de Secretariat din cadrul Școlii Doctorale de Științe Socio – Umane/USV

Concluzii. La nivelul instituțiilor de învățământ superior se identifică tendințe majore, în ceea ce privește creșterea preocupărilor pentru asigurarea vizibilității internaționale, prin intensificarea acordurilor bilaterale între universitățile din România și cele din străinătate, acestea fiind conștiente de importanța care trebuie acordată cooperărilor internaționale. Astfel, prin problematica avută în vedere ale exemplelor care au fost oferite de practica internațională, pe linia programelor în cotelă din domeniul Contabil și nu numai, existente la nivelul Universității Ștefan cel Mare din Suceava și cele două universități din R. Moldova (ASEM și USM) s-a putut observa o parte importantă a direcțiilor de dezvoltare academică pe plan internațional date de provocările asociate internaționalizării în învățământul superior. Exemplificând experiența acumulată în practicile de internaționalizare de către USV pe de o parte și Academia de Studii Economice a Moldovei, respectiv Universitatea de Stat a Moldovei, pe de altă parte, în practicile de internaționalizare, se poate constata faptul că, aceste instituții de învățământ superior depun în mod constant eforturile sistematice pentru adaptarea învățământului superior la cerințele și provocările din economiile naționale, dar și ale pieței muncii, universitățile fiind dornice să se orienteze spre internaționalizare, prin asigurarea diverselor dimensiuni ale conceptului, acest deziderat constituind de altfel și o sursă de atractivitate și competitivitate. În acest context, programele în cotelă sau cu specializare dublă, ca părți relevante ale dimensiunii internaționalizării devin axe principale în oferta instituțiilor de învățământ superior. Ca limite ale acestei analize consider că pentru o analiză complexă, în ceea ce privește programele în cotelă din domeniul contabil, pe cele trei nivele de studii (licență, masterat și doctorat) ar fi fost necesar să se centralizeze datele de la alte instituții de învățământ din România, pentru a se putea face și o clasificare adecvată, ca poziționare a USV față de alte universități, prin asigurarea gradului de comparabilitate. Ca direcții viitoare de cercetare consider oportun realizarea unei analize la nivelul tuturor programelor în cotelă, din domeniul economic, prin acordurile încheiate între toate instituțiile de învățământ superior din România și instituțiile de învățământ din alte țări.

Referințe bibliografice.

1. Petcu, V., Petcu, A. Hâj, C., Santa, R., Fiț, C.R. (2015). Ghid practic privind internaționalizarea învățământului superior românesc, UEFISCDI, București, noiembrie 2015.
2. Shin, J.C., Harman, G. New challenges for higher education: global and Asia-Pacific perspectives. *Asia Pacific Educ. Rev.* 10, 1–13 (2009). <https://doi.org/10.1007/s12564-009-9011-6>.
3. Pisaniuc, M. (2016). Internaționalizarea învățământului superior: realități și perspective. In: 25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic: conf. șt. intern., 23-24 sept. 2016: Culegere de articole selective. Chișinău: ASEM, vol. 3, pp. 40-46.
4. Knight, J. & De Wit, H. (Eds) (1997) Internationalization of Higher Education in Asia Pacific Countries. Amsterdam: European Association for International Education.
5. Knight, J. (2004). Quality assurance and recognition of qualifications in postsecondary education in Canada. în *Quality and Recognition in Higher Education: The Cross-Border Challenge*. Centre for Educational Research and Innovation and Organisation for Economic Co-operation and Development. Paris: OECD. pp. 43-62.
6. Knight, J. (2006). Internationalization: Concepts, Complexities and Challenges în *International Handbook of Higher Education*, Vol. I, edited by J.J.F. Forest and P. G. Altbach, pp. 207-227. Dordrecht, The Netherlands: Springer.

7. De Wit, H. (1993). On the Definition of International Education, European Association for International Education Newsletter, 11, June, pp. 7-10.
8. De Wit, H. (2015). Quality Assurance and Internationalization. Trends, challenges and opportunities INQAAHE conference, Chicago, U.S.
9. Qiang, Z. (2003). Internationalization of Higher Education: towards a conceptual framework, Policy Futures in Education, Volume 1, Number 2, pp.248 – 270, disponibil la: http://www.ses.unam.mx/docencia/2007II/Lecturas/Mod2_Qiang.pdf
10. European Commission, (2013). European higher education in the world.COM, 499 final.
11. Cotelnic, A. (2017). Dimensions of Higher Education Internalization, *Fostering Knowledge Triange in Moldova: Conference Proceedings*, Academy of Economic Studies of Moldova, Centre for Studies in European Integration.